

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ

«Παλιά σχολικά βιβλία»

Πολιτιστικό Πρόγραμμα

Σχολικό έτος 2008-09

Εισαγωγή

Το Πολιτιστικό Πρόγραμμα με τίτλο «**Παλιά σχολικά βιβλία**» υλοποιήθηκε στο Γενικό Λύκειο Αρχαγγέλου το σχολικό έτος 2008-09. Συμμετείχαν σε αυτό 15 μαθητές/τριες της Α΄ τάξης, 10 μαθητές/τριες της Β΄ τάξης και 5 μαθητές/τριες της Γ΄ τάξης.

Σκοπός του προγράμματος ήταν να συλλέξουν οι μαθητές/τριες παλιά σχολικά βιβλία από άτομα του οικογενειακού και φιλικού περιγύρου τους, να τα μελετήσουν, να τα συγκρίνουν με τα σημερινά σχολικά βιβλία και να αποκτήσουν μια εικόνα για τη σχολική ζωή στο παρελθόν.

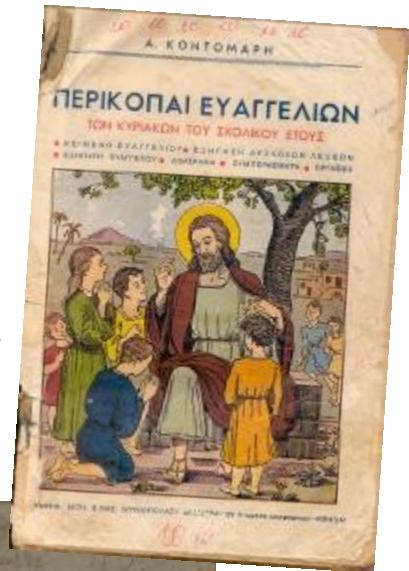
Επιμέρους στόχοι του προγράμματος ήταν οι εξής:

- Αναζήτηση παλιών σχολικών βιβλίων και αρχειακού υλικού.
- Σύγκριση των σχολικών βιβλίων στο παρελθόν και σήμερα.
- Ενημέρωση για τον τρόπο διδασκαλίας στο παρελθόν όπως απεικονίζεται μέσα από τα σχολικά βιβλία.
- Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του προγράμματος.

Οι συμμετέχοντες μαθητές/τριες αναζήτησαν αυθεντικό υλικό (παλιά σχολικά βιβλία), μελέτησαν τις θεματικές ενότητες κάθε γνωστικού αντικειμένου, έκαναν σύγκριση με τα σημερινά σχολικά βιβλία και επέλεξαν το πιο εντυπωσιακό υλικό γι' αυτούς προκειμένου να το παρουσιάσουν. Το αποτέλεσμα του προγράμματος παρουσιάζεται στις σελίδες που ακολουθούν.

Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του προγράμματος παρουσιάζεται μέρος των σχολικών βιβλίων που μελετήθηκαν και πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται τα σχολικά βιβλία για τα εξής μαθήματα:

1. Θρησκευτικά (σελίδες 4-9)

2. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ (σελίδες 10-12)

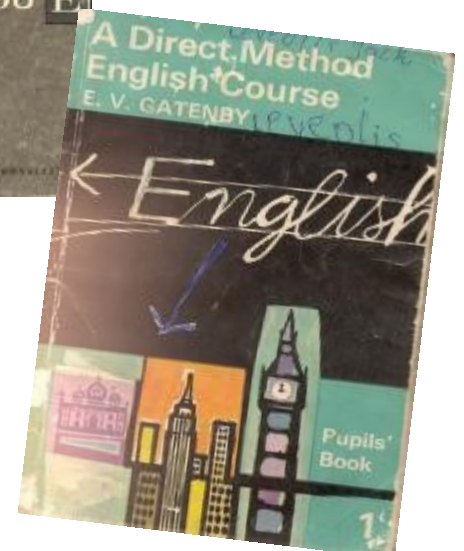
3. Πολιτική Αγωγή
(σελίδες 13-17)

4. Κείμενα Νεοελληνικής
Λογοτεχνίας
(σελίδες 18-25)

5. Αγγλικά (σελίδες 26-35)

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

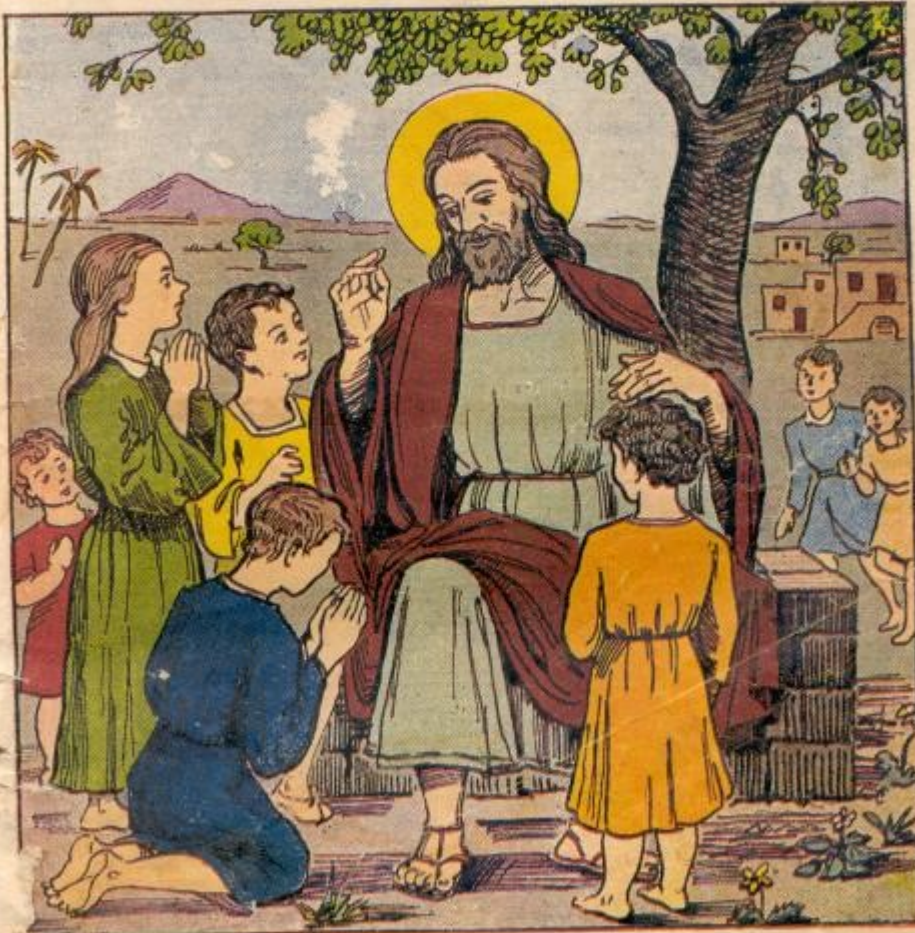
10 10 10 10 10 10

Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

- ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ • ΕΞΗΓΗΣΗ ΔΥΣΚΟΛΩΝ ΛΕΞΕΩΝ
- ΕΞΗΓΗΣΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ • ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ • ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ • ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΚΑΘΕΣΙΣ: ΔΙΟΝ. & ΒΑΣ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ ΔΡΑΡΑΤΣΑΝΟΥ 6 (ΚΗΤΟΣ ΚΑΛΥΘΩΝΟΣ) - ΑΘΗΝΑΙ

10 10

ΠΕΜΠΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(Μάρκου ι'. 32—45)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητάς αὐτοῦ καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. Ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιησαί με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δός ἡμῖν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύσουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκο-

νος· και ὃς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. Καί γάρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Κατακρινουσιν αὐτὸν θανάτῳ=θά τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον.—**τοῖς ἔθνεσι**=εἰς τοὺς εἰδωλολάτρεις.—**προσπορεύονται**=ἔρχονται μπροστά.—**οὐκ οἶδατε**=δὲν ξέρετε.—**ποτήριον**=ἐννοεῖ ὁ Χριστὸς τὸ Σταυρικό θάνατό του.—**βάπτισμα**=ἐννοεῖ τὰ βάσανά του.—**δοῦναι**=νὰ σὰς δώσω.—**ἀλλ' οἷς ἠτοιμάσται**=ἀλλὰ γιὰ κείνους ποὺ εἶναι ἐτοιμασμένο.—**οἶδατε**=ξέρετε.—**οἱ δοκοῦντες ἄρχειν**=ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν ὅτι ἐξουσιάζουν.—**κατεξουσιάζουσι**=κατατυραννοῦσι.—**οὐκ οὕτω ἔσται ἐν ὑμῖν**=δὲν θὰ εἶναι ἔτσι σὲ σὰς.—**διάκονος**=ὑπηρέτης.—**λύτρον**=ἀντάλλαγμα.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ παίρνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητάς του καὶ ἄρχισε νὰ λέγῃ σ' αὐτοὺς ὅσα ἔμελλον νὰ συμβοῦν σ' αὐτόν. Τώρα ἀνεβαίνομε στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου θὰ παραδοθῇ στοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ στοὺς Γραμματεῖς καὶ θὰ καταδικάσουν αὐτόν εἰς θάνατον καὶ θὰ παραδώσουν αὐτόν στοὺς εἰδωλολάτρεις (ἐννοεῖ τοὺς Ρωμαίους) καὶ θὰ τὸν ἐμπαίξουν καὶ θὰ τὸν μαστιγώσουν καὶ θὰ τὸν φτύσουν καὶ θὰ τὸν θανατώσουν καὶ τὴν τρίτη ἡμέρα θ' ἀναστηθῇ. Τότε

τρέχουν μπροστά του ό 'Ιάκωβος και ό 'Ιωάννης, οί υίοί του Ζεβεδαίου, και του λένε· Δάσκαλε, θέλουμε νά μᾶς κάμης ό,τι σου ζητήσουμε. 'Ο 'Ιησοῦς εἶπε σ' αὐτούς· Τί θέλετε νά σᾶς κάμω; 'Εκεῖνοι δέ του εἶπαν· Νά μᾶς δώσης τὸ δικαίωμα νά καθήσωμε, όταν θά εἶσαι στη δόξα σου, ό ένας ἀπό τὰ δεξιά και ό ἄλλος ἀπό τὰ ἀριστερά. 'Ο δέ 'Ιησοῦς τους εἶπε· Δέν ξέρετε τί ζητεῖτε· μπορεῖτε νά πιῆτε τὸ ποτήρι, δηλαδή τὸ σταυρικό θάνατο, τὸ όποῖο θά πιῶ ἐγώ, και τὸ βάπτισμα, δηλαδή τὰ βάσανα, στο όποῖο ἐγώ θά βαπτισθῶ, νά βαπτισθῆτε; 'Εκεῖνοι δέ εἶπαν σ' αὐτόν· Μποροῦμε. 'Ο 'Ιησοῦς τότε τους εἶπε· Τὸ μὲν ποτήρι, πού θά πιῶ ἐγώ, μπορεῖτε νά τὸ πιῆτε, και τὸ βάπτισμα, πού θά βαπτισθῶ ἐγώ, νά βαπτισθῆτε, ἀλλά τὸ νά καθίσετε ἀπό τὰ δεξιά μου και ἀπό τ' ἀριστερά μου, δέν εἶναι δικαίωμά μου νά σᾶς τὸ δώσω, ἀλλά θά δοθῆ σ' ἐκείνους, γιὰ τους όποῖους εἶναι ἐτοιμασμένο. "Όταν δέ οί ἄλλοι δέκα μα-

θηταί ἄκουσαν αὐτὰ ἄρχισαν νά θυμώνουν ἐναντίον του 'Ιακώβου και του 'Ιωάννου. 'Ο 'Ιησοῦς τότε, ἀφοῦ τους κάλεσε ὅλους κοντά του, τους λέει· ξέρετε ότι ἐκεῖνοι πού νομίζουν ότι ἐξουσιάζουν τους λαούς τους κατακυριεύουν και οί μεγάλοι ἀπ' αὐτούς τους κατατυρρανοῦν. Δέν εἶναι ὅμως ἔτσι μέ σᾶς. 'Αλλ' όποιος θέλει νά γίνῃ μεταξύ σας πρῶτος, θά εἶναι ὑπηρετής σας και όποιος θέλει νά γίνῃ μεταξύ σας πρῶτος, θά εἶναι δοῦλος σέ ὅλους· γιὰτί και ό Υἱός του ἀνθρώπου δέν ἦλθε νά ὑπηρετηθῆ, ἀλλά νά ὑπηρετήσῃ και νά δώσῃ τὴ ζωὴ του ἀντάλλαγμα γιὰ νά σώσῃ πολλούς ἀπό τὴν ἁμαρτία.

Διδασκαλία

Μαζί με τούς μαθητάς του ὁ Κύριος πηγαίνει γιά τὰ Ἱεροσόλυμα. Γνωρίζει καλά ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ μαρτυρίου του, τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου. Ξέρει ὅτι οἱ Φαρισαῖοι εἶναι ἄσπονδοι ἐχθροί του καί ζητοῦν νά βροῦν εὐκαιρία νά τόν θανατώσουν. Καταλαβαίνει ὅτι αὐτό θά πάθῃ πηγαίνοντας σιά Ἱεροσόλυμα. Ἐάν ἤθελε μπορούσε νά φύγῃ μακρῶς. Ἀλλά ἔπρεπε νά ὑπακούσῃ στόν πατέρα του καί νά θυσιάσῃ τή ζωή του γιά νά σώσῃ τόν κόσμον ἀπό τήν ἁμαρτία. Δέν ὑποχωρεῖ λοιπόν, βχιρίζει πρὸς τὰ ἐκεῖ, πρὸς τὸ θάνατο. Αὐτό τοῦ ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον του πρὸς τόν πατέρα του καί ἡ μεγάλη ἀγάπη του πρὸς τούς ἀνθρώπους. Στὸ δρόμο λέει στοὺς μαθητάς του αὐτὰ πού πρόκειται νά συμβοῦν. Ἐπρεπε νά τὰ ξέρουν κι αὐτοί. Θά παραδοθῶ σιά χέρια τῶν ἐχθρῶν μου, θά με ἐμπαίξουν, θά με μαστιγώσουν, θά με πτύσουν, θά με σταυρώσουν, θά με θανατώσουν, ἀλλὰ τὴν τρίτη ἡμέρα θ' ἀναστηθῶ. Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Κύριός των θ' ἀναστηθῇ τοὺς ἐμετρίασε τὴ λύπη τους γιά τὸ θάνατό του. Ὁ Ἰάκωβος μάλιστα καί ὁ Ἰωάννης ἔτρεξαν κοντά του καί τόν παρακαλοῦσαν νά τοὺς βάλῃ σιά δεξιά του καί στ' ἀριστερά του ὅταν θά ἔλθῃ σιτὴ δόξα του. Ὁ Ἰησοῦς λυπεῖται γιὰ τὴν ζήτησαν τόσο ἀνόητα πράγματα. Δέν τοὺς μάλώνει ὅμως, ἀλλὰ τοὺς λέει ὅτι αὐτὸ εἶναι ἐτοιμασμένο γιά ἄλλους. Ἡ ψυχὴ του ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη μελαγχολεῖ. Βλέπει ὅτι καί οἱ μαθηταί του σκέπτονται σάν μερικοὺς ἀνθρώπους. Θέλουν πρωτοκαθεδρίες, θέλουν πρωτεῖα καί διακρίσεις. Αὐτὸ τόν στενοχωρεῖ καί γι' αὐτὸ τοὺς καλεῖ κοντά του καί τοὺς λέει: Ἄν θέλετε νά γίνετε μεγάλοι πρέπει νά ἐξυπηρετῆτε τοὺς ἄλλους, ἂν θέλετε νά πάρετε μεγάλες θέσεις πρέπει νά προσφέρετε τίς ὑπηρεσίες σας στόν ἄλλο κόσμον, νά τὸν βοηθῆτε σις ἀνάγκες του. Δέν βλέπετε ἐμένα, πού ἦλθα στόν κόσμον νά ἐξυπηρετήσω τοὺς ἀνθρώπους καί νά τοὺς δείξω ποιά εἶναι ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου; Ἀγαπᾶτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους με τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, βοηθῆτε τους σις ἀνάγκες τους. Δέν εἶναι ἐντροπὴ νά ἐξυπηρετεῖτε τοὺς ἄλλους. Αὐτὸ εἶναι ἡ πραγματικὴ δόξα. Ἡ ἀγάπη σας γιά τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πρέπει νά εἶναι τέτοια, ὥστε

νά θυσιάζεται καὶ τὰ δικά σας συμφέροντα, στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἄλλων. Ἐγὼ ἐθυσίασα τὴ ζωὴ μου, ἔχασα τὸ αἷμα μου, ὑπόφερα τόσα βάσανα γιὰ νὰ σώσω τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ τοὺς συμφιλιώσω μὲ τὸ Θεό. Παιδιά, στὴ ζωὴ σας ἀκολουθεῖτε πάντα τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ μας.

Συμπέρασμα

Δὲν πρέπει νὰ ζητοῦμε πρωτεῖα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦμε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἡ ἐξυπηρέτησή μας αὐτὴ θὰ μᾶς δώσῃ ἀξία. Παράδειγμα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὰ καλὰ ἔργα εἶναι ἐκεῖνα ποὺ ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπο καὶ σ' αὐτὴ τὴν πρόσκαιρη ζωὴ καὶ στὴν ἄλλη, τὴν αἰώνια. Γιὰ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἐτοιμασμένη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

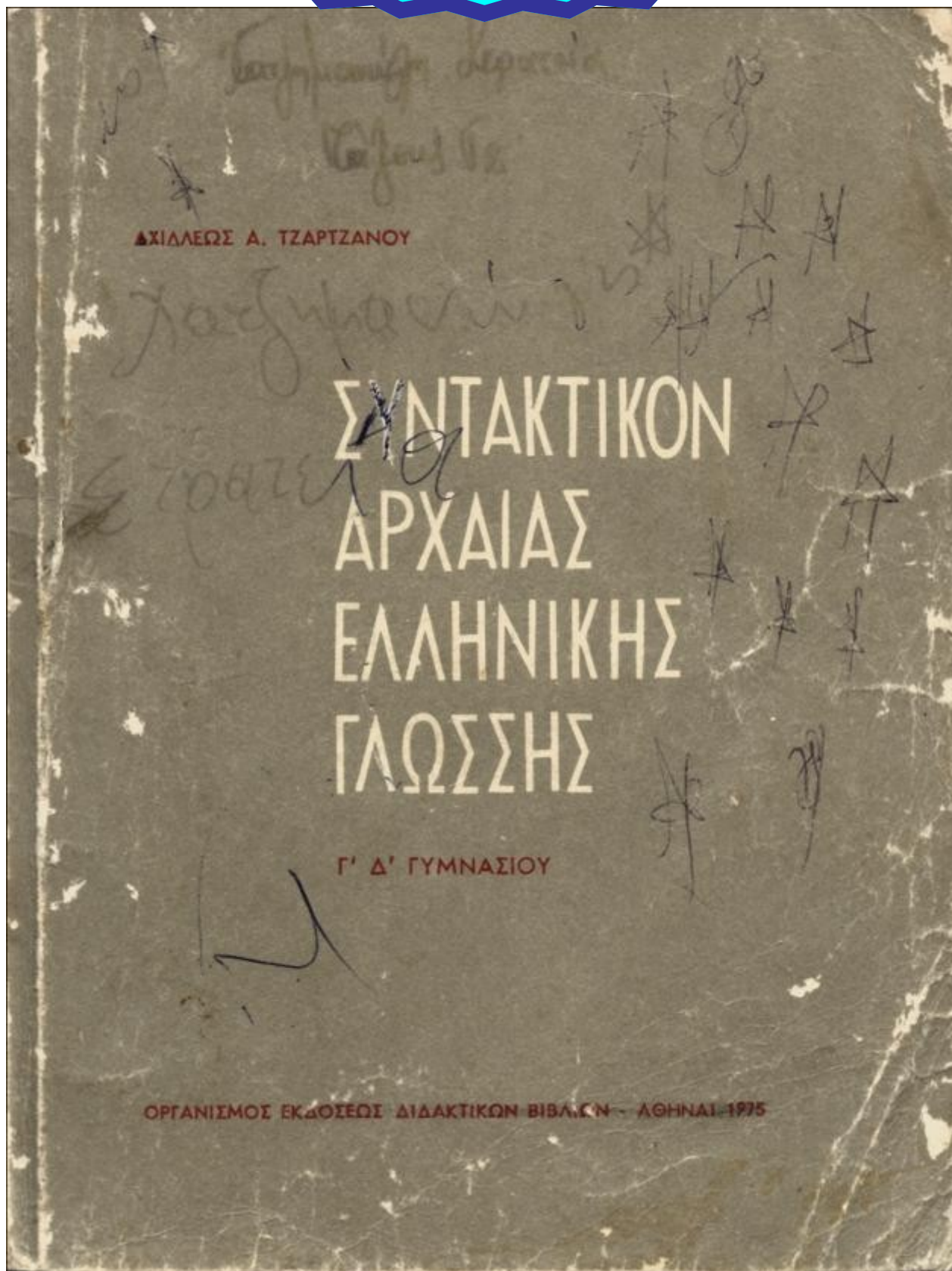
Ἔργασίες

Γιατί ὁ Χριστὸς λέει «ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα» ;
Χαρακτήρισε τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη.
Τί ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς μὲ τίς λέξεις ποτήριον καὶ βάπτισμα ;
Βρῆτε παραδείγματα ἀνθρώπων ποὺ θέλουν νὰ κατακυριεύσουν τὸν κόσμο.

Βρῆτε παραδείγματα ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν Ἱστορία ἢ ἀπὸ τὴ ζωὴ, ποὺ γίνηκαν ἐνδοξοὶ, γιατί ὑπηρετήσαν τοὺς ἀνθρώπους.

Πὲς ἓνα περιστατικὸ τῆς ζωῆς σου, ποὺ ἔδειξες ὅτι ἔκαμες ὅ,τι εἶπε ὁ Χριστὸς στοὺς μαθητὰς του.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'
ΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 40. Αἱ ἀντωνυμίαι, ἐπειδὴ ἐν γένει εἶναι λέξεις λαμβανόμεναι ἀντὶ ὀνομάτων οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων, δύνανται νὰ ἀναπληροῦν εἰς μίαν πρότασιν οἰονδήποτε ὄρον αὐτῆς, ὁ ὁποῖος ἐκφέρεται διὰ ὀνόματος οὐσιαστικοῦ (§ 8, § 9, § 21 κ.έ., § 29) ἢ ἐπιθέτου (§ 8, § 9, § 24 κ.έ.).

α) Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ ἡ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 41. 1) Τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου ἢ μὴ ὑπάρχουσα ἐνικὴ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ σπανία πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ αὐτῆς (σφεῖς) ἀναπληροῦται ὑπὸ τῆς ἀντιστοίχου ὀνομαστικῆς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος, ἢ ὑπὸ τῆς (ὀριστικῆς ἀντωνυμίας) αὐτὸς ἐπὶ ἐμφάσεως καὶ ἐκδηλώσεως σεβασμοῦ πρὸς τὸ περὶ οὗ πρόκειται πρόσωπον: "Ἐκτορος ἦδε γυνή (ἔστι) "Ομ. οὔτε ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶται, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι ἡμῖν μισθοδότης Ξ. αὐτὸς ἔφα (=ἐκεῖνος, ὁ Πυθαγόρας δηλαδή, καὶ ὄχι κανεὶς ἄλλος).

2) Τῶν ἰσχυροτέρων, ἦτοι τῶν ὀρθοτονουμένων τύπων τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (ἐμοῦ, ἐμοί, σοῦ, σοὶ κλπ.) χρῆσις γίνεται, ὅταν εἰς τὸν λόγον ὑπάρχη ἐμφασίς καὶ πρὸ πάντων ἀντιδιαστολή (πρβλ. § 17). "Ἄλλως κακονικῶς γίνεται χρῆσις τῶν ἐγκλινομένων τύπων (μοῦ, μοί, κλπ.): ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει Ξ. οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ σοὶ ἀρέσκει ταῦτα—ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοὶ ἔλθειν Ξ. (πρβλ. "Ἐμένα φωνάζει, ἐσένα φωνάζει—μὲ φωνάζει, σὲ φωνάζει).

Σημείωσις. Οἱ ὀρθοτονούμενοι τύποι τίθενται κανονικῶς καὶ κατόπιν τῶν προθέσεων: παρ' ἐμοῦ, παρ' ἐμοί, περὶ ἐμέ, πρὸς σέ, κλπ. (οὐδέποτε παρὰ μου κλπ. Ἄλλὰ: πρὸς ἐμέ καὶ πρὸς με.).

3) Αἱ εὐχρηστοὶ (εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς) πλάγιοι πτώσεις τῆς

προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου (οἱ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς) λαμβάνονται συνήθως ἀντὶ τῶν αὐτοπαθῶν ἐπὶ ἐμμέσου ἀντανακλάσεως (βλ. κατωτέρω § 42, 2, β'): ἔλεξαν ὅτι πέμψειε σφᾶς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς (=σφᾶς αὐτούς—αὐτούς) Ξ. Γενικῶς δὲ ἀντὶ τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου λαμβάνονται αἱ πλάγιαί πτώσεις τῆς α ὑ τ ὄ ς, ὡς ἐπαναληπτικῆς, ἀνευ ἐμφάσεως, ἢ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ὁ δ ε, ο ὕ τ ο ς, ἐ κ ε ἴ ν ο ς, ὅταν ὑπάρχη ἐμφασίς: Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φηγὰς ἦν· τούτῳ συγγενόμενος Κύρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικοὺς (=τὸν ἐξετίμησε πολὺ καὶ τὸ ὕ δίδει) Ξ. τὰ Κύρου οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς, ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκεῖνον Ξ.

4) Ἡ ἀντωνυμία α ὑ τ ὄ ς

α) οὐδέποτε εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν λαμβάνεται ὡς δεικτικῆ, (ὅπως κανονικῶς λαμβάνεται εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν). Συναπτομένη δὲ μετὰ ὀνόματος οὐσιαστικοῦ ὡς ὀριστικῆ εἶναι κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ: αὐτὸς Μένων ἐβούλετο ἰέναι παρὰ Ἀρδιαῖον Ξ. (πρβλ. § 27, 2).

β) εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν λαμβάνεται καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου πρὸς δῆλωσιν ταυτότητος: τὴν Ἀττικὴν ἀνθρωποὶ φκουν οἱ αὐτοὶ αἰεῖ (=οἱ ἴδιοι, καὶ ὄχι ἄλλοτε ἄλλοι).

γ) ὡς ὀριστικῆ λαμβάνεται καθ' ἑαυτὴν ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ γ' προσώπου, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐπὶ τοῦ α' καὶ τοῦ β' προσώπου ἀνευ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τῶν προσώπων τούτων: καὶ αὐτὸς πολλῶν πολέμων ἐμπειρὸς εἰμι (καὶ ἐγὼ αὐτὸς) Θ. σοφοῖς ὁμιλῶν καὶ αὐτὸς ἐκβήσει σοφός (=καὶ σὺ αὐτός, καὶ σὺ ὁ ἴδιος). ἔδοξε δὲ χρῆναι αὐτούς τε ἔλθειν ἐπὶ θέαν τάνδρος καὶ ἡμᾶς συμπαραλαβεῖν (=ἡ μ ᾶ ς τ ε αὐτούς=καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι) Πλ.

δ) κατόπιν τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ ὡς κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς ὀνομάτων, οἷα τὰ ὀνόματα στρατηγός, πρεσβευτής κλπ. χρησιμεύει, ἵνα ἐξαίρη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ὡς τὸ κύριον καὶ σπουδαιότατον: Κορινθίων στρατηγὸς ἦν Ξενοκλείδης πέμπτος αὐτὸς (=πρῶτος στρατηγὸς μετὰ τῆσάρκα ἄλλους συστρατῆγους) Θ.

β) Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

§ 42. 1) Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι οὐδέποτε εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ἐκφέρονται μετὰ τοῦ ἄρθρου· πρβλ. ἐπελαθόμεν ἑμαυτοῦ (=ἐλη-

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΥΠΟ

ΘΕΟΦ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

1970

ΚΑΒΑΝΑΣ - HELLAS

ΑΘΗΝΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XII

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ἐκπαίδευσις, ὑπὸ τὴν εὐρείαν ἔννοιαν τοῦ ὄρου, εἶναι ἡ διαδικασία, διὰ τῆς ὁποίας μεταδίδεται εἰς τὴν ἑκάστοτε νέαν γενεάν ἢ ὕλική, πνευματικὴ, ἠθικὴ καὶ πολιτιστικὴ κληρονομία τῆς κοινωνίας. Ἡ ἐκπαίδευσις ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς θεμελιωδεστέρας λειτουργίας τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, διότι ἡ διατήρησις τῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς μεταβιβάσεως τῆς συσσωρευμένης πολιτιστικῆς κληρονομίας εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους. Εἰς τὰς πρωτόγονους κοινωνίας ἡ διαδικασία αὕτη πραγματοποιεῖται συνήθως διὰ τῆς ἐπαφῆς τοῦ παιδὸς μὲ τοὺς γονεῖς, τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς συνομηλίκους του, ἡ δὲ μάθησις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς παρατηρήσεως, τῆς μιμήσεως καὶ τῆς ὑποβολῆς. Εἰς τὰς πολιτισμένας, χρησιμοποιεῖται ὀργανωμένον σύστημα ἐκπαιδεύσεως μὲ σαφῶς καθωρισμένους σκοπούς, τὸ ὁποῖον λαμβάνει βεβαίως ὑπ' ὄψιν καὶ ἀξιοποιεῖ τὴν συμβολὴν τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ περιβάλλοντος.

Εἰδικώτερον ἡ ἐκπαίδευσις ἀποβλέπει εἰς τὴν μετάδοσιν τῆς συσσωρευθείσης πολιτιστικῆς κληρονομίας τοῦ παρελθόντος, τὴν ἀσκήσιν τῶν νέων εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, τὴν ὁμαλὴν προσαρμογὴν τῶν εἰς τὸ περιβάλλον καὶ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς ζωῆς μὲ νέας ἀξίας. Χωρὶς ἐκπαίδευσιν εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταβιβασθῇ ἡ πολιτιστικὴ κληρονομία εἰς τὰς νέας γενεάς, διότι τὰ ιδεώδη, αἱ ἀξίαι, τὰ ἦθη καὶ ἡ πείρα, ποὺ ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του δὲν μεταδίδονται κληρονομι-

κῶς. Πέραν τούτου ὁμοῦ ἀποστολή τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι νὰ καταστήσῃ τοὺς νέους ἱκανοὺς ὅπως ζήσουν ὡς χρήσιμα — διὰ τοὺς ἑαυτοὺς των καὶ διὰ τὸ σύνολον — μέλη τῆς πολυπλόκου συγχρόνου κοινωνίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας κάθε ἄτομον διαδραματίζει σημαντικὸν μέρος εἰς τοὺς διαφόρους εἰδικοὺς θεσμοὺς, ὅπως εἶναι ἡ οἰκογένεια, ἡ κοινότης, τὸ κράτος, τὸ σχολεῖον, ἡ ἐκκλησία, ἡ παραγωγή κλπ. Ἐπὶ πλεόν, ἡ ἐκπαίδευσις ὀφείλει νὰ καλλιεργῇ εἰς τοὺς νέους ὅλας ἐκείνας τὰς δημιουργικὰς πνευματικὰς ἱκανότητας, μὲ τὰς ὁποίας θὰ διευρύνουν, θὰ πλουτίσουν καὶ θὰ βελτιώσουν τὰ ἐπιτεύγματα τῶν προηγηθεισῶν γενεῶν.

9. Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Ἐπισημαστικὴν σημασίαν ὄχι μόνον διὰ τὴν κοινωνικὴν ἐπιτυχίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προσωπικὴν εὐτυχίαν (ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ψυχικῆς αὐταρκειᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως) τοῦ ἀτόμου ἔχει ἡ ἐκλογή τοῦ προσιδιάζοντος εἰς τὰς πνευματικὰς ἱκανότητας, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς κλίσεις τοῦ ἐπαγγέλματος. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι προικισμένος ἀπὸ τὴν φύσιν μὲ πολλὰς ἱκανότητας καὶ ἔχει ἐξησφαλισμένην τὴν ἐπιτυχίαν ὅταν τὰς ἀνακαλύψῃ καὶ τὰς ἀξιοποιήσῃ, ἐνῶ ἀντιθέτως πρέπει νὰ εἶναι βέβαιος σχεδὸν περὶ τοῦ ναυαγίου του ὅταν ἀκολουθήσῃ σταδιοδρομίαν, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν διαθέτει πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς προϋποθέσεις.

Παλαιότερον, ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία εἶχε συνείδησιν τῆς ἀληθείας αὐτῆς· διὰ τοῦτο καὶ ἡ προσπέλασις εἰς τὰ προπύλαια τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἐγένετο μὲ περισσοτέραν αὐτογνωσίαν, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ὁ φραγμὸς τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων καὶ τοῦ «κλειστοῦ ἀριθμοῦ». Ἀκόμη καὶ διὰ τὴν φοί-

τησιν εἰς τὸ γυμνάσιον ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις ὅτι ὁ μαθητὴς ἔπρεπε νὰ ἔχη δώση δείγματα ἰδιαιτέρας ἐπιδόσεως. Ἐνῶ τώρα ὅλαι αἱ ἐπιστῆμαι θεωροῦνται κατάλληλοι δι' ὅλους καὶ ὅλοι κατάλληλοι δι' ὅλας τὰς ἐπιστήμας.

Τὴν νοοτροπίαν αὐτὴν τὴν πληρῶνει πανάκριβα ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ πρῶτοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μετὰ πολυτεεῖς σπουδὰς καὶ ταλαιπωρίας κατορθώνουν ν' ἀποσπάσουν ἐν πτυχίον χωρὶς νὰ ἔχουν πλασθῆ διὰ νὰ εἶναι ἐπιστήμονες. Ἡ ζημία εἶναι τριπλῆ: Πρῶτον, χάνονται τὰ ὠραιότερα καὶ προσληπτικώτερα ἔτη ζωῆς ἐνός νέου. Δεύτερον, στεροῦνται ζωτικοὶ τομεῖς τῆς οἰκονομίας δυναμικοῦ, τὸ ὅποιον, ὀρθῶς προσανατολιζόμενον, θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀποδειχθῆ πολύτιμον. Καὶ τρίτον, ἐκεῖνοι ποὺ ἠκολούθησαν ἀκατάλληλον δι' αὐτοὺς ἐπάγγελμα, οὐδέποτε θὰ αἰσθανθοῦν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἰκανοποίησιν, τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ δημιουργικὴ ἀξιοποίησις τῶν ἐμφύτων ἰκανοτήτων του, ἐνῶ θὰ ἔχουν, ἔστω καὶ ὑποσυνειδήτως, τὴν γεῦσιν τῆς ἀποτυχίας καί, μὲ τὴν τάσιν μεταθέσεως τῶν εὐθυνῶν, θὰ αἰτιῶνται τὴν «κοινωνίαν» ἀντὶ τοῦ ἑαυτοῦ των.

Πολλοὶ εἶναι οἱ παράγοντες, οἱ ὅποιοι συμβάλλουν εἰς τὸν ἐσφαλμένον, καὶ συνεπῶς ἐπιζήμιον, ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμόν. Κατ' ἀρχὴν ἐλκύουν τὰ ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ἀποδοτικώτερα ἢ «ἔχοντα μέλλον». Ἐπειτα, ὅσα κρίνονται «εὐκολώτερα» ἢ δημιουργοῦντα «περισσοτέρας δυνατότητας». Ἐπίσης ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνουν μεγαλυτέρου «γοήτρου». Ἐνας, ποὺ ἔτελείωσε τὸ γυμνάσιον, νομίζει ὅτι θὰ εἶναι ὑποτιμητικὸν δι' αὐτὸν νὰ ἀκολουθήσῃ πρακτικὸν ἐπάγγελμα. Ἡ ἐσφαλμένη, ἐξ ἄλλου, ἐκτίμησις τῶν ἰκανοτήτων των παρασύρει πολλοὺς πρὸς κατευθύνσεις ἐξησφαλισμένης ἀποτυχίας. Ὅποιος ἔγραφε καλὰς ἐκθέσεις ὡς μαθητὴς νομίζει ὅτι ἔχει ἀναμφισβήτητον λογοτεχνικὸν ἢ δημοσιογραφικὸν τάλαντον. Ἄλλος, ὁ ὅποιος ἐσημείωσε κάποιαν ἐπιτυχίαν εἰς μίαν μαθητικὴν θεατρικὴν παράστασιν πιστεύει ὅτι εἶναι γεννημένος ἠθοποιός.

Ὁλεθρία εἶναι πολλάκις ἐν προκειμένῳ ἡ παρέμβασις τῶν γονέων. Πολλοὶ γονεῖς θέλουν νὰ ἐπιβάλουν εἰς τὰ τέκνα των τὴν ἰδικὴν των θέλησιν, χωρὶς νὰ ὑπολογίζουσι τὴν κλίσιν

τῶν παιδιῶν. Ὁ ἰατρὸς ἢ δικηγόρος θέλει ἀπαραιτήτως νὰ κάμη καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἰατρὸν ἢ δικηγόρον (διότι τάχα θὰ δυνηθῆ νὰ τοῦ μεταβιβάσῃ «έτοιμην πελατείαν»), ἐνῶ ἐκεῖνος ἔχει κλίσιν νὰ γίνῃ καθηγητῆς ἢ ἐμποροπλοίαρχος. Ὁ μὴ τυχὼν παιδεύσεως, ἀλλὰ πλουτίσας, ἐπιμένει νὰ γίνῃ ὁ υἱὸς τοῦ πυρηνικὸς φυσικὸς, ἐνῶ ἐκεῖνος αἰσθάνεται κλίσιν πρὸς τὸ ἐμπόριον. Συχνότατα, ἐπίσης, οἱ γονεῖς ἀνακαλύπτουν εἰς τὰ τέκνα τῶν ἐκ στοργῆς «τάλαντα» ἀνύπαρκτα καὶ τὰ παρασύρουν πρὸς κατευθύνσεις ἐσφαλμένας.

Ἡ ἐκλογή τοῦ ἐπαγγέλματος, ἡ ὁποία δὲν ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ προτοῦ ὁ νέος συμπληρώσῃ τὸ 15ον ἔτος τῆς ἡλικίας (διότι τότε ἔχουν μορφοποιηθῆ αἱ ἱκανότητές του καὶ αἱ τάσεις του) εἶναι ἔργον λεπτότατον, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ τὴν ἀρμονικὴν (καὶ ἀπηλλαγμένην προῖδεασμῶν) συνεργασίαν τριῶν παραγόντων: τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, μεταξὺ τῶν καθηκόντων τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται καὶ ἡ διάγνωσις καὶ ἐνίσχυσις τῶν ἱκανοτήτων ἐκάστου μαθητοῦ· τῶν γονέων, οἱ ὅποιοι ὀφείλουν νὰ παραμερίζουν κάθε ὑποκειμενισμόν· καὶ τοῦ ἐνδιαφερομένου, ὅστις πρέπει ν' ἀναζητήσῃ τὴν πραγματικὴν κλίσιν του καὶ νὰ σταθμίσῃ μὲ αὐστηρότητα τὰς ἱκανότητάς του, ἔχων ὑπ' ὄψιν του ὅτι τὸ καλύτερον καὶ τὸ ὠραιότερον ἐπάγγελμα διὰ τὸν καθένα εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀρέσει καὶ διὰ τὸ ὁποῖον συγκεντρώνει πραγματικὰς πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς προϋποθέσεις.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗ-
ΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Γ. ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΥ, Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ - ΧΡΙΣΤΟΦΕΛΛΗ
Ν. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΥ. ΦΩΤΙΑΔΗ - ΝΑ. ΜΗΝΙΑΤΗ

Νεοελληνικά
Πραγματοσημάτα

γυμνασίου Ε

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ - ΑΘΗΝΑΙ 1973

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

I. ΠΕΖΟΣ ΛΟΓΟΣ

1. Ἀπὸ τὸ Λειμωνάριον τοῦ Ἰωάννου Μόσχου	7
2. Λόγος εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἀνδρέου Ἀρχιεπ. Κρήτης, τοῦ Ἱεροσολυμίτου	8
3. Βίοι τῶν νέων Βασιλέων, Γεωργίου Μοναχοῦ :	
α) Εἰρήνη μεταξὺ Ρωμανοῦ καὶ Συμεὼν	10
β) Ἐπιδρομὴ τῶν Ρώσ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως	13
4. Πρὸς τὸν υἱὸν υἱὸν Ρωμανόν, Κωνσταντῖνου Πορφυρογεννήτου	14
5. Ἀπὸ τὴν « Βυζαντινὴν Ἱστορίαν » τοῦ Δούκα :	
α) Αἱ πρὸ τῆς ἀλώσεως διαπραγματεύσεις	17
β) Ὁ Θρήνος ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως	18
6. « Χρονικόν », Γεωργίου Φραντζῆ : Ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ἑμίλει πρὸς τοὺς συμπολεμιστάς του	20

II. ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

A'. ΕΝΤΕΧΝΟΣ

1. « Εὐχή » (ἑξὶ στίχων Ἀνακρεοντείων), Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ	22
2. Διγενὴς Ἀκρίτας, ἀγνώστου. (ἐκ τοῦ 8ου Λόγου, ἐκδ. Σπ. Λάμπρου, Paris 1880)	23
3. Ἀπὸ τὸ « Χρονικόν τοῦ Μορέως », ἀγνώστου	26
4. Ἀπὸ τὸν « Ἐρωτόκριτον » Μονομαχία Ἐρωτόκριτου καὶ Ἀρίστου, Βι- τζέντζου Κορνάρου	31

B'. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ

1. Ὁ θάνατος τοῦ Διγενῆ, δημοῦδες	36
2. Διγενὴς (Κυπριακὴ παραλλαγή), δημοῦδες	38

3. Τ' Ἀνδρονίκου ὁ γίος, δημῶδες 41
 4. Τῆς Ἀγίας Σοφίας (1453), δημῶδες 42

III. ΘΕΑΤΡΟΝ

1. Ἐκ τῆς « Ἐρωφίλης », Γεωργίου Χορτάτη 43
 2. Ἡ Θυσία τοῦ Ἀβραάμ (ἀπόσπασμα), ἀγνώστου 48

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ 1821

I. ΠΕΖΟΣ ΛΟΓΟΣ

A'. ΕΝΤΕΧΝΟΣ

1. Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων ἔπαινος, Φραγκίσκου Σκούφου 59
 2. Ἐκ τῶν κηρυγμάτων Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ :
 α) Ὁ σκοπὸς τοῦ κηρύγματός μου 62
 β) Περὶ ἐλεημοσύνης 62
 γ) Περὶ φιλεργίας καὶ πλοῦτου 63
 δ) Κυριακὴ ἀργία 63
 ε) Ἡ σπουδὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὸ σχολεῖον 63
 3. Διδαχὴ τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ εἰς τὸ Σωτήριον Πάθος, Ἡλία
 Μηνιάτη 64
 4. Ἡ Μουσικὴ, Εὐγενίου Βουλγάρεως 70
 5. Περὶ τοῦ μὴ ζητεῖν ἀνταπόδοσιν παρὰ τῶν εὐεργετηθέντων, Νικηφόρου
 Θεοτόκη 72
 6. Περὶ Ἀγάπης, Νικηφόρου Θεοτόκη 74
 7. Περὶ Πατρίδος, Κωνσταντίνου Οἰκονόμου (τοῦ ἐξ Οἰκονόμων) 76
 8. Αἱ Ἀθῆναι τὸ 1791 (ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Γεωγραφίας Νεωτερικῆς), Κων-
 σταντᾶ - Φιλιππίδου 77
 9. Τὰ Δίκαια τοῦ Ἀνθρώπου, Ρήγα Φεραίου 78
 10. Σουλιῶται καὶ Σουλιώτισσαι, Χριστοφόρου Περραιβοῦ 82
 11. Σάλπισμα Πολεμιστῆριον, Ἀδαμαντίου Κοραῆ 84
 12. Ὁ Παπατρέχας, Ἀδαμαντίου Κοραῆ 89

B'. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ

- I. Παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ (ἐκ τοῦ ὁμωνύμου
 βιβλίου τοῦ Ν. Γ. Πολίτου) :
 1. Ὁ Πεζοπόρος τοῦ Μαραθῶνος 94

2. Τὸ σχέδιο τῆς Ἁγίας Σοφίας	95
3. Ἡ Ἁγία Τράπεζα τῆς Ἁγίας - Σοφίας	96
4. Ἡ ἐκκλησία τ' Ἀι-Γεωργίου	96
5. Τὸ λεοντάρι τοῦ Ὑμηττοῦ	97
6. Οἱ κολόνες τοῦ Ὀλυμπίου	97
7. Οἱ κόρες τοῦ Κάστρου	97
8. Τὸ κυπαρίσσι	98
II. Παροιμίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ (Ν. Γ. Πολίτου).	99

II. ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Α'. ΕΝΤΕΧΝΟΣ

1. Εἰς τὴν μετάστασιν τῆς Πανάγνου, Φραγκίσκου Κολομπῆ	101
2. Ὁ Θούριος, Ρήγα Βελεστινλή, (Φεραίου)	101
3. Ὁ Τρύγος, Ἀθανασίου Χριστοπούλου	103
4. Στολιδιάρης, Ἰωάννου Βηλαρά	104
5. Ὁ Φιλάργυρος, Ἰωάννου Βηλαρά	105
6. Ἡ Ψυχούλα, Διονυσίου Σολωμοῦ	106
7. Ἡ σκιά τοῦ Ὀμήρου, Διονυσίου Σολωμοῦ	107
8. Ὤδῃ εἰς τὴν σελήνην, Διονυσίου Σολωμοῦ	107
9. Εἰς Φραγκίσκαν Φραϊζερ, Διονυσίου Σολωμοῦ	108
10. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς, Διονυσίου Σολωμοῦ	108
11. Ἡ Ἑλληνίδα Μητέρα, Διονυσίου Σολωμοῦ	109
12. Ὑμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν, Διονυσίου Σολωμοῦ	111

Β'. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ

1. Τοῦ Κάστρου τῆς Ὀριάς, δημῶδες	112
2. Τοῦ Γιοφυριοῦ τῆς Ἀρτας, δημῶδες	114
3. Ὁ Ξένος, δημῶδες	115
4. Τραγοῦδια τῆς Ξενιτιάς, δημῶδη	116
5. Ναναρίσματα, δημῶδη	116
6. Τοῦ Λεβέντη καὶ τοῦ Χάρου, δημῶδες	118
7. Μοιρολόγια, δημῶδη	119
8. Βαίτικα (Ἐγκωμιαστικά), δημῶδη :	
α) Στὸ νοικοκύρη,	120
β) Στὸν προεστὸ τοῦ χωριοῦ	120
9. Περιγελαστικὸν ἔσμα, δημῶδες	121
10. Κλέφτικα, δημῶδη	121
11. Σκλάβοι στοὺς Ἀρβανίτες, δημῶδες	122
12. Σουλιώτικα, δημῶδη	123

13. Τῆς Πάργας, δημῶδες 124
 14. Τῶν Κλεφτῶν καὶ τοῦ Ἄλῃ - πασᾶ, δημῶδες 125

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ι. ΠΕΖΟΣ ΛΟΓΟΣ

Α'. ΜΕΛΕΤΑΙ, ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ, ΛΟΓΟΙ

1. Λόγος ἐπικήδειος εἰς Ἀνδρέαν Ζαῖμην, Σπυρίδωνος Τρικούπη 129
 2. ΚΘ' Μαῖου, Σπ. Λάμπρου 132
 3. Αἱ ἀρθεύσεις καὶ ἀποξηράνσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, Βασιλείου Γανώση 136
 4. Μακεδόνες Πρωτομάρτυρες, Σπυρίδωνος Λάμπρου 142
 5. Ὁργάνωσις τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Διανοητικὸς βίος, Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου 148
 6. Γεώργιος Γεμιστὸς - Πλήθων, Κωνσταντίνου Δ. Γεωργούλη 154
 7. Ἡ ἔθνικὴ καὶ ἱστορικὴ συνείδησις, (1940), Σωτηρίου Β. Κουγέα 160

Β'. ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ, ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ, ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ, ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ, ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ

1. Ὁ θάνατος τοῦ Παλικαριοῦ, Ἴωνος Δραγοῦμη 162
 2. Ἡ Θάλασσα (ἀποσπάσματα), Ἴωνος Δραγοῦμη 171
 3. Μὲ τὰ πανιά, Ἀλεξάνδρου Μωραϊτίδου 173
 4. Ὁ Πύραυλος, Σπύρου Μελέ 178
 5. Νικηφόρος Λύτρας, Θεμιστοκλέους Σοφούλη 180
 6. Ὁ ὑψηλόφρων, Ἄνδρ. Λασκαράτου 192
 7. Ἡ γυναικούλα, Ἄνδρ. Λασκαράτου 193

Γ'. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ι. Ἠθογραφικά

1. Ὁ παπα - Νάρκισσος, Δημητρίου Βικέλα 194
 2. Τὸ γιούσουρι, Ἄνδρ. Καρκαβίτσα 210

ΙΙ. Ἱστορικά

3. Τὸ ἄμαρτημα τοῦ παπα - Γιώργη, Χρίστου Χριστοβασιλή 219
 4. « Ἔτσι ἦταν », Γιάννη Βλαχογιάννη 229

Δ'. ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

1. « Ἀέρας », Ν. Πετιμεζᾶ - Λαύρα	231
2. Πόνος ψυχῆς, Παύλου Νιρβάνα	233
3. Ἡ Νίκη μας στὸ Πόγραδετς, Σπύρου Μελά	235
4. Ὡ Ἐένε, Σπύρου Μελά	237

Ε'. ΠΕΖΟΙ ΡΥΘΜΟΙ

1. Ζωή, Ζαχαρία Παπαντωνίου	238
2. Ἡ λαμπίδα τοῦ ἀδερφοῦ μου, Ζαχαρία Παπαντωνίου	239
3. Ὑποθήκαι, Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β'	240

ΣΤ'. ΚΡΙΤΙΚΑ — ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΑ

1. Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης, Ἐμμανουὴλ Ροΐδου	241
2. Ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους, Χρίστου Τσουντα	249
3. Ἡ ποίησις τοῦ Ρήγα, Κωστή Παλαμᾶ	250
4. Ἡ μεταρσίωσις τοῦ Δομηνικοῦ Θεοδοκοπούλου, Ἀχιλλέως Κύρου	253

II. ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

1. Εἰς Δόξαν, Ἀνδρέου Κάλβου	258
2. Εἰς Σούλι, Ἀνδρέου Κάλβου	263
3. Φωτεινός (ἀπόσπασμα), Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου	265
4. Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη μου, Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου	269
5. Δύο I, Γερασίμου Μαρκοῦ	269
6. Ἐλιά, Λορέντζου Μαβίλη	270
7. Καλλιπάτειρα, Λορέντζου Μαβίλη	270
8. Ἡ ἐξοχή, Στεφάνου Μαρτζώκη	271
9. Τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνος, Ἰωάννου Καρασούτσα	271
10. Εἰς δρομίσκον τῶν Ἀθηνῶν, Ἀχιλλέως Παράσχου	272
11. Τὸ ἀγαλμα τῆς Παρθένου, Δημητρίου Παπαρηγοπούλου	275
12. Παιδί μου, ὦρα σου καλή, Γεωργίου Βιζυηνοῦ	276
13. Στὸ σταυραῖτό, Κώστα Κρυστάλλη	276
14. Ὅρθὸ στέκεσαι ἀντίκρου μου ὀλόμορφο βουνό, Κώστα Χατζοπούλου	278
15. Σωκράτης, Ἰωάννου Πολέμη	278
16. Δικό μου φῶς, Ἰωάννου Γρυπάρη	279
17. Τὸ λένε τ' ἀθρονάκια, Μιλτιάδου Μαλακάση	280
18. Δέηση γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμάντη, Λάμπρου Πορφύρα	281
19. Τὸ στερνὸ παραμῦθι, Λάμπρου Πορφύρα	282
20. Κύπρος, Σωτήρη Σκίπη	282
21. Λούης, Ἀλεξάνδρου Πάλλη	283
22. Τὸ πατρικὸ μας σπίτι, Στεφάνου Δάφνη	284

4. ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ (1453)

- 1 Σημαίνει ὁ Θιός, σημαίνει ἡ γῆς, σημαίνουν τὰ ἐπουράνια,
σημαίνει κι ἡ Ἁγιά Σοφιά, τὸ μέγα μοναστήρι,
μέ τετρακόσια σήμαντρα κι ἐξήντα δυὸ καμπάνες.
Κάθε καμπάνα καὶ παπάς, κάθε παπάς καὶ διάκος.
- 5 Υάλλει ζερβὰ ὁ βασιλιάς, δεξιά ὁ πατριάρχης,
κι ἀπ' τὴν πολλή τὴν ψαλμουδιὰ ἐσειόντανε οἱ κολόνες.
Νὰ μποῦνε στὸ Χερουβικὸ καὶ νὰ ἔβγη ὁ βασιλέας.
Φωνὴ τοὺς ἦρθε ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀπ' ἀρχαγγέλου στόμα :
- «Πάψετε τὸ Χερουβικὸ κι ἄς χαμηλώσουν τ' ἅγια,
10 παπάδες πάρτε τὰ ἱερά, καὶ σεῖς κεριά σβηστήητε,
γιατὶ εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νὰ τουρκέψη.
Μόν' στείλτε λόγο στὴ Φραγκιά, νὰ ῥθοῦνε τρία καράβια,
τὸ ἄνα νὰ πάρη τὸ Σταυρὸ καὶ τ' ἄλλο τὸ Βαγγέλιο,
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο, τὴν Ἁγία Τράπεζά μας,
15 μὴ μᾶς τὴν πάρουν τὰ σκυλιὰ καὶ μᾶς τὴ μαγαρίσουν ! ».
Ἡ Δέσποινα ταραχτήκε καὶ δάκρυσαν οἱ εἰκόνες.
«Σώπασε, κυρὰ Δέσποινα, καὶ μὴν πολυδακρύζης,
πάλι με χρόνους, με καιροὺς πάλι δικά σας εἶναι ».

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, «Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ»

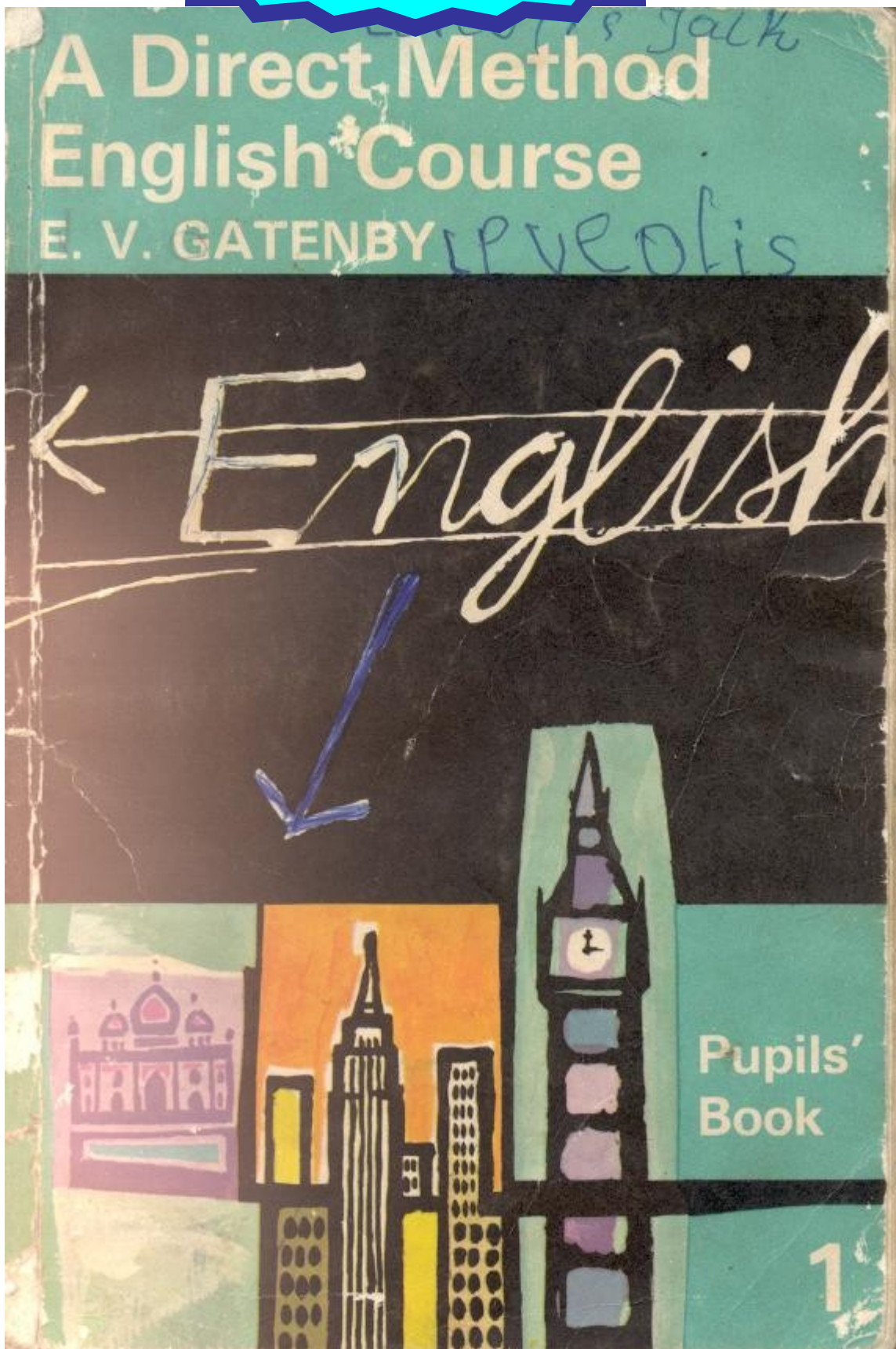
4. ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΙΑΣ

Τὴν ξενιτιά, τὴν ἀρφανιά, τὴν πίκρα, τὴν ἀγάπη,
τὰ τέσσερα τὰ ζύγιασαν, βαρύτερά εἰν' τὰ ξένα.
Ὁ ξένος εἰς τὴν ξενιτιά πρέπει νὰ βάνη μαῦρα,
γιὰ νὰ ταιριάζη ἢ φορεσιά μὲ τῆς καρδιάς τὴ λάβρα.

Ξενιτεμένο μου πουλί καὶ παραπονεμένο,
ἡ ξενιτιά σὲ χαίρεται κι ἐγὼ ἔχω τὸν καημό σου.
Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβοδήσω;
Μῆλο ἂν σοῦ στείλω σέπεται, τριαντάφυλλο μαδιέται,
σταφύλι ξερωγιάζεται, κυδώνι μαραγκιάζει*.
Νὰ στείλω μὲ τὰ δάκρυα μου μαντίλι μουσκεμένο,
τὰ δάκρυα μου εἶναι καυτερά, καὶ καίνε τὸ μαντίλι.
Τί νὰ σοῦ στείλω, ξένε μου, τί νὰ σοῦ προβοδήσω;

Σηκώνομαι τὴ χαραυγή, γιατί ὕπνο δὲν εὐρίσκω,
ἀνοίγω τὸ παράθυρο, κοιτάζω τοὺς διαβάτες,
κοιτάζω τὶς γειτόνισσες καὶ τὶς καλοτυχίζω,
πῶς ταχταρίζουν* τὰ μικρά καὶ τὰ γλυκοβυζαίνουν.
Μὲ παίρνει τὸ παράπονο, τὸ παραθύρι ἀφήνω,
καὶ μπαίνω μέσα, κάθομαι, καὶ μαῦρα δάκρυα χύνω.

АТТАИКА

Lesson Twenty-two

TELLING A STORY

Mrs. Brown is telling Mary a story. Jack is listening too, but George goes on with his work. It is an interesting story about a little girl. The girl, Little Red-Cap, wanted to take some cakes to her grandmother. Her grandmother's house was on the other side of the wood. It was a hot day, and Little Red-Cap walked slowly through the wood. She heard a noise and then saw a wolf coming along the path. She was not afraid of this wolf so she stopped and looked at it. The wolf came near her, but this was a

Lesson Nineteen

THE MONTHS AND SEASONS

There are twelve months in a year. We can see their names on a calendar. January is the first month and December the last. Spring, summer, autumn and winter are the four seasons. In England, spring begins on the 21st of March and summer three months after that. Autumn is the third season. Winter begins on December 21st.

George was at the seaside with his friends last summer. His sisters and brothers were at home with their parents. He was back in autumn because school always begins again in September.

- How many months are there in a year?
What month is it now?
What month was it last month? It was — .
Which months have only thirty days?
Has October thirty or thirty-one days?
Which month comes between March and May?
Which months come between September and December?
When does the year begin?
When does it end?
What date is it today? It's the — of — .
What date was it yesterday? It was the — of — .
What season is it now?
Which is the fourth season?
When does autumn begin?
Which season comes between autumn and spring?
Is February in spring or winter?
Is May in summer or spring?
Is August in autumn or summer?
Is November in winter or autumn?
When do you have your holidays?
When do your holidays begin?
Is summer a hot season? Yes, it is.
Why can't you work in summer?
Where were you last summer?
Where was George?
Are you at the seaside now?
Were you in school in July? No, I wasn't.
Is July a hot month?
Is February a hot month or a cold month?

A DIRECT METHOD ENGLISH COURSE BOOK ONE

They weren't in school yesterday.
Where were they?
Is there a calendar on the wall?
We can find the names of the days on the calendar.
Can we find the names of the months on it too?
The books were on the table yesterday.
Where are they now?
Can you find them?
My pen was in my bag, but I can't find it now.

What is the name of the boy (girl) sitting next to you?
Is lesson 16 the next lesson?
Which class was in the next room yesterday?
What date is it next Thursday?
Please read the first line on this page.
Now read the next. Read it again.
When do we do English again?
Do you come to school again in the afternoon?
What are the four seasons?

EXERCISES

- A. Give the names of these months :
1. The third month of the year.
 2. The month between October and December.
 3. A month beginning with the letter " s ".
 4. A month with only 28 days.
 5. The month after April.
 6. A month without the letter " r " in it.
 7. A month with a lot of rain.
 8. The first month of the year.
 9. The last month of the year.
 10. A month with 31 days.

THE MONTHS AND SEASONS

B. Use the correct form of the verb :

1. We (are, were) at home yesterday.
2. November (is, was) cold last year.
3. January (is, was) the first month of the year.
4. Your friends (are, were) in school last week.
5. She (is, was) always here.
6. The vase (is, was) on the table last week.
7. It (is, was) not there now.
8. (Is, was) your desk near the window last year?
9. Where (is, was) your desk this year?
10. How old (are, were) you?

C. Put into the question form :

1. I was at home last Sunday.
2. There were flowers in this vase yesterday.
3. He was ten years old last year.
4. Breakfast was ready at 8 o'clock in the morning.
5. They were together in the garden yesterday.
6. You were at the seaside last summer.
7. Mary was late again this morning.
8. That bottle was full of ink last week.
9. It was cold in February last year.
10. I was here on Thursday.

DICTATION

We don't go to school in summer. Our holidays begin in June ; then some boys and girls go to the seaside and others go to the mountains. I was at the seaside with my friends. We were there in July and August, but in September we were back again. In summer the days are long and hot, but in winter they are short and cold. We go to school in September, October, November, December, January, February, March, April and May. We have short holidays in winter and spring.

Lesson Five
IN SCHOOL (I)

I am a pupil. John is a pupil too. We are in school. You are not a teacher. The teacher is near the black-board. He is not near the window. Ann and Mary are girls. They are in the class-room. Where is John? He is here near this desk. \ Where is Ann? She is there near the door. Who are you? I am Tom. What are you? I am a pupil. John and Ann, what are you? We are pupils. John, stand near the table. Where is he? Ann, stand near John. Where is she? Are they near the table?

✓ Are you in school? Yes, I am.
✓ Are you a boy, Tom? Yes, I am.
✓ Is John a boy too? Yes, he is.
✓ Are you a girl, Ann? Yes, I am.
✓ Is Ann a girl? Yes, she is.
Am I a teacher? Yes, you are.
Are you teachers? No, we are not.
Are we in this room? Yes, we are.
Are the books on the table? Yes, they are.
Are the books on the table or under the table?
They are on the table.

Who is this boy? He is Tom.
What is he? He is a pupil.
Who is that girl? She is Mary.
What is she? She is a pupil, too.
What am I? You are a teacher.
What are you? We are pupils.
The red book and the green books are on this desk.
Are they here or on the table? They are here.
The pencil is on that desk. Is it there or on this desk?
It is there.

Take the chair and put it there near the door.
Take the books and put them here on this desk.
Take the pieces of chalk, and put them in the box.
Take the match-box and put it on that desk.
Look at the chair. Where is it?
Look at the books. Where are they?
Look at the pieces of chalk. Where are they?
Look at the match-box. Where is it?
Is the chair here? No, it isn't.
Are the pieces of chalk on the table? No, they aren't.
Is the match-box open? No, it isn't.

A DIRECT METHOD COURSE BOOK ONE
IN SCHOOL
EXERCISES

A. Answer these questions :

1. Are you in school?
2. Is the teacher in school?
3. Is Tom a boy?
4. Where is he?
5. Are the boys in the classroom?
6. Are the girls in the classroom, too?
7. Are you pupils?
8. Where are we?
9. Are the books open or shut?
10. Where are the books?

B. Put into the negative form :

1. The pieces of chalk are on the desk.
2. We are teachers.
3. The books are on the floor.
4. She is near the door.
5. He is in school.

C. Put in I, he, she, it, we, you, or they, e.g.

John is a pupil. *He* is not a teacher.

1. The pencil is in the box. — is not on the desk.
2. Ann is a pupil. — is not a teacher.
3. The windows are not open. — are shut.
4. Tom is here. — is not there.
5. What colour are the desks? — are brown.
- ✓ 6. Put the match under the box. Where is — ?
- ✓ 7. Put the pieces of paper in the note-book. Where are — ?
- ✓ 8. The boy is in the classroom. Where is — ?
- ✓ 9. Where are the matches? — are in the box.
- ✓ 10. What are you? — am a pupil.

A DIRECT METHOD ENGLISH COURSE BOOK ONE

DICTATION

The teacher is near the blackboard. The pieces of chalk and the duster are in the box near the blackboard. The books are on the desks. They are here. The pencils are here on the desks too. Where are the pictures? They are there on the walls. The door is shut. Two windows are open. We are in the class-room.